

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL J. L. IR GYVYBĖS DRAUDIMO BENDROVĖS UAB „BONUM PUBLICUM“
GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. kovo 8 d. Nr. 242-89
Vilnius

Lietuvos bankas gavo J. L. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašo išnagrinėti ginčą, kilusį tarp jos ir gyvybės draudimo bendrovės UAB „BONUM PUBLICUM“ (toliau – draudikas) dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju.

N u s t a t y t a:

2006 m. gegužės 23 d. Universalaus gyvybės draudimo su kintančiu kapitalu draudimo taisyklių Nr. 011 (toliau – Taisyklės) pagrindu tarp G. D. ir draudiko buvo sudaryta universalaus gyvybės draudimo su kintančiu kapitalu draudimo sutartis, draudimo liudijimo Nr. UG0003902 (toliau – draudimo sutartis). Pagal 2008 m. sausio 1 d. papildomą susitarimą dėl draudimo sutarties pakeitimo pareiškėja mirus apdraustajam buvo paskirta 100 proc. naudos gavėja. 2016 m. vasario 29 d. G. D. mirė. 2016 m. kovo 7 d. pareiškėja, kaip naudos gavėja, kreipėsi į draudiką su prašymu išmokėti draudimo išmoką dėl apdraustojo mirties. Draudikas, remdamasis Valstybinės teismo medicinos tarnybos Vilniaus skyriaus specialisto išvada Nr. M 284/2016 (toliau – specialisto išvada) ir 2016 m. gegužės 9 d. Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros 2-ojo skyriaus prokuroro nutarimu nutraukti ikiteisminį tyrimą dėl G. D. mirties priežasties nustatymo ir vadovaudamasis Taisyklių 5.1.4 papunkčio nuostata, kad draudikas atleidžiamas nuo draudimo išmokos mokėjimo, jeigu apdraustojo mirtis susijusi su svaiginimusi alkoholiu, atsisakė mokėti draudimo išmoką.

Pareiškėja nesutinka su tokiu draudiko sprendimu. Kreipimesi ji Lietuvos banko prašo įpareigoti draudiką 2016 m. vasario 29 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju pagal Taisyklių sąlygas ir išmokėti draudimo išmoką. Savo reikalavimą draudikui pareiškėja grindžia tuo, kad specialisto išvadoje nustatyta tiesioginė apdraustojo mirties priežastis – lėtinė išeminė širdies liga, o toksinis etilo alkoholio poveikis paminėtas tik prie gretutinių susirgimų, taigi jis neturėjo tiesioginės įtakos apdraustojo mirčiai.

Draudikas nesutinka su pareiškėjos reikalavimu ir pažymi, kad iš specialisto išvados ir prokuroro nutarimo matyti, kad apdraustasis mirė nuo lėtinės išeminės širdies ligos, tačiau, kaip gretutinis susirgimas, specialisto išvadoje nurodytas ir toksinis etilo alkoholio poveikis. Kadangi specialisto išvadoje toksinis etilo alkoholio poveikis įvardytas kaip gretutinis susirgimas, galima daryti išvadą, kad apdraustojo mirtis susijusi su jo svaiginimusi alkoholiu. Be to, prokuroro nutarime pažymėta, kad miręs apdraustasis dažnai vartojo alkoholį („beveik kasdien išgerdavo alaus ar kažko stipresnio“). Draudikas taip pat pažymėjo, kad, siekdamas įrodyti aplinkybes, atleidžiančias nuo draudimo išmokos mokėjimo, papildomai kreipėsi į UAB „UNGE“, teikiančią teismo medicinos konsultacijas, su prašymu įvertinti apdraustojo mirties aplinkybes ir specialisto išvadą ir atsakyti į klausimą „Ar etilo alkoholio vartojimas turėjo įtakos apdraustojo mirčiai?“ 2016 m. birželio 17 d. draudikas gavo teismo medicinos eksperto konsultacinę išvadą Nr. 0114/16 (toliau – konsultacinė eksperto išvada), kurioje, remdamasis pateiktais dokumentais, ekspertas padarė išvadą, kad „alkoholio vartojimas turėjo įtakos piliečio mirčiai, remiantis literatūros duomenimis,

nes jis apsunkina širdies – kraujagyslių ligų eigą, o konkrečiu atveju apsunkino išeminės ligos išėitis.“ Atsižvelgdamas į tai, draudikas prašė atmesti pareiškėjos reikalavimą kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija), 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl draudiko sprendimo atsisakyti mokėti draudimo išmoką, įvykį pripažinus nedraudžiamuoju.

Vadovaujantis Civilinio kodekso 6.987 straipsniu ir Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsniu, draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką atsiradimas siejamas su draudžiamąjį įvykio faktu nustatymu. Nesant draudžiamąjį įvykio, draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmokos. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo arba draudėjas teigia, kad įvyko draudžiamasis įvykis, o draudikas su tokiu faktu nesutinka, jis privalo įrodyti aplinkybes, atleidžiančias nuo draudimo išmokos mokėjimo.

Pažymėtina, kad ginčas nagrinėjamas vadovaujantis rungimosi principu, ginčo šalys turi teisę ir kartu pareigą ne tik įrodyti aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų ar atsikirtimų pagrindu, bet ir pateikti įrodymus, paneigiančius kitos šalies įrodinėjamas aplinkybes. Neįvykdžius įrodinėjimo pareigų arba netinkamai jas įvykdžius, įrodinėjimo subjektui gali atsirasti neigiamų padarinių – atitinkamas įrodinėtas aplinkybes galima pripažinti neįrodytomis (neegzistavusiomis) ir tuo remiantis priimti sprendimą išspręsti ginčą iš esmės.

Draudikas savo sprendimą nemokėti draudimo išmokos grindžia tuo, kad apdraustojo mirtis buvo susijusi su etilo alkoholio vartojimu, todėl draudikas, pagal Taisyklių 5.1.4 papunkčio sąlygas, yra atleidžiamas nuo draudimo išmokos mokėjimo. Išvadą, kad apdraustojo mirties priežastis buvo susijusi su etilo alkoholio vartojimu, draudikas grindžia specialisto išvada, prokuroro nutarimu ir konsultacine eksperto išvada.

Specialisto išvada parengta atlikus apdraustojo palaikų tyrimą mirties priežastčiai nustatyti. Vienas iš specialistui prieš tyrimą užduotų klausimų – „kokia mirties priežastis?“ Minėtoje išvadoje konstatuota, kad apdraustasis mirė nuo lėtinės išeminės ligos. Taip pat išvadoje pažymėta, kad, be kita ko, ištyrus apdraustojo palaikus rasta 0,57 promilės etilo alkoholio. Toksinis etilo alkoholio poveikis kaip gretutinis susirgimas pažymėtas ties specialisto išvados teismo medicinos diagnoze, tačiau ekspertas prieš išvadą, atsakančios į klausimą, kokia yra mirties priežastis, toksinio etilo alkoholio poveikio kaip mirties priežasties nenurodo. Prokuroro nutarimas dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo paremtas liudytojų parodymais apie apdraustojo mirties aplinkybes ir minėta specialisto išvada dėl mirties priežasties nustatymo. Minėtame prokuroro nutarime paminėta aplinkybė, kad apdraustasis „beveik kasdien išgerdavo alaus ar kažko stipresnio“. Draudikas šią prokuroro nutarime paminėtą aplinkybę vertina kaip faktą, įrodantį, kad apdraustasis mirė nuo etilo alkoholio poveikio. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad prokuroro nutarime sprendžiamas ikiteisminio tyrimo nutraukimo klausimas, o ne daromos eksperto išvados dėl mirties priežasties, todėl prokuroro nutarime paminėta aplinkybė, kad apdraustasis dažnai vartojo etilo alkoholį, negali būti vertinama kaip įrodymas, paneigiantis specialisto išvadą. Draudikas savo atsisakymą mokėti draudimo išmoką grindžia ir konsultacine eksperto išvada, kurioje ekspertas konstatavo, kad „alkoholio vartojimas turėjo įtakos piliečio mirčiai, remiantis literatūros duomenimis, nes jis apsunkina širdies kraujagyslių eigą, o konkrečiu atveju apsunkino išeminės ligos išėitis.“ Vertinant šią išvadą kaip įrodymą, kad apdraustojo mirtis įvyko dėl alkoholio vartojimo, pažymėtina, kad ekspertas pateikia konsultacinę išvadą, paremtą moksline literatūra, ji

nepaneigia specialisto išvadoje konstatuoto fakto, kad apdraustojo mirties priežastis – lėtinė išeminė širdies liga. Darytina išvada, kad draudiko pateikti įrodymai nesudaro pagrindo daryti išvados, kad draudžiamasis įvykis buvo susijęs su apsvaigimu nuo etilo alkoholio. Atsižvelgiant į tai, kad draudiko pateikti įrodymai nėra vienareikšmiškai įrodantys faktą, kad apdraustojo mirtis buvo susijusi su alkoholio vartojimu, ir įvertinus faktą, kad apdraustojo mirties priežastis, nustatyta specialisto išvadoje, nesiejama su alkoholio vartojimu, taikytina Taisyklių 5.1.4 papunkčio antra dalis, kurioje nustatyta, kad jeigu apdraustojo apsvaigimas nuo alkoholio nelėmė draudžiamojo įvykio atsiradimo, draudikas neatleidžiamas nuo draudimo išmokos mokėjimo.

Vadovaujantis tuo, kas išdėstyta, ir remiantis ginčo šalių sudarytos Sutarties (ją sudarančių Taisyklių) nuostatomis, darytina išvada, kad draudikas neįrodė sprendimo atsisakyti mokėti draudimo išmoką pagrįstumo, todėl pareiškėjos reikalavimas 2016 m. vasario 29 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju pagal Taisyklių sąlygas ir išmokėti draudimo išmoką vertintinas kaip pagrįstas, todėl tenkintinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Patenkinti pareiškėjos J. L. reikalavimą pripažinti 2016 m. vasario 29 d. įvykį draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius